

Hyvä muisti, huono muisti

Kävin läpi kirjahyllyä. Sortteerasin poisannettavia. Oli monta opusta, joita en enää lukisi mutta jotka olin säilyttänyt niihin liittyvien muistojen takia. Piti valita: unohtaako vai verestää?

Muistoja nimittäin tulvi, yhtä lailla kuin kirjahylly pursusi. Monta kertaa huudahdin puolisol-le ”Katso tätä –!”.

Oli lahjoja ihanalta naapurilta, kirjoja Berliinin vaihtarivuodelta 1988, siskon antama *Muumi*-kirja, itävaltalaisia aikalaisromaaneja, joita ahmin vasta-alkaneena wieniläisenä vuosituhannen vaihteessa ja ja ja.

Muistojen selaaminen oli hauskaa ja myös helpottavaa. On kauheaa muistaa asioita väärin, jos muistikuvat ovat ikäviä tai hävettäviä. Ja mikä ihana apu on, jos joku samassa tilanteessa ollut ihminen voi kertoa oman toisenlaisen näkemyksensä, tai päiväkirjoja lukiessa tai valokuvia katsoessa vanhat asiat ja ”vanha minä” näyttävät vähemmän rasittavina kuin millainen muistijälki niistä aikoinaan oli jäänyt.

Etäisyyden päästä tarkasteleva katse voi olla monesti armollinen. Ei ota kaikkea niin tosissaan. Näkee isomman kuvan ja asiayhteydet paremmin, voi helpommin antaa anteeksi. Eli muistamisen kautta voi unohtaa. Antaa olla. Aloittaa jotain alusta. Tehdä tilaa.

Vaikealta tuntuvan valikoimisen äärellä ajattelin

myös, että ehkä merkitykselliset asiat ovat tulleet osaksi minua eikä niihin viittaavaa esinettä enää tarvita, vaan kokemukset ovat tehneet minusta sen, joka nyt olen. Ja edelleen, että toivottavasti tämänhetkenkään ”minä” ei jää tähän, vaan tarvitaan paikkoja uusille kokemuksille ja kirjoille. Vanhat hyvät voi panna kiertoon.

Kolmanneksi tuntui sitä paitsi olevan ihan hyvää harjoittelua ihmiselle sekin, luopuminen, jonka välttämättömyys ulottuu tavaroista selityksiin ja monenlaisiin jääräpäisyyksiin.

Muistuttamaan unohtamisen monipuolisuudesta hyllyyn jäi Kazuo Ishiguron *Haudattu jättiläinen* (suom. Helene Bützow). Muinaisiin aikoihin – ja unohtamisen maailmoihin – sijoittuva maaginen romaani kertoo vanhan avioparin Axlin ja Beatricen matkasta poikansa luo. Teos on tarina rakkaudesta, kaipauksesta ja siitä, mitä unohtuksella ja muistamisella voi olla tekemistä niin yksittäisten ihmisten kuin myös kokonaisten kansojen ja kulttuurien välisen rauhan tai sodan kanssa.

Sillä ihmiselämä ei olisi ihmiselämää, elleivät yksityisen ja yleisen tason maailmanhistoriat peilautuisi toisistaan ja limittyisi keskenään.

Milloin unohtaminen merkitsee, ettei ihminen opi menneestä?

Entä milloin muistaminen on vain haavojen avaamista eli rauhanrakentamisen este?

Satu Taskinen